

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

مامل، کلب، لوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

شماره ۲۲۵۸

شنبه ۲۵ آبان ماه ۱۳۳۱

سال هشتم

شماره مسلسل ۳۶

دوره هفدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۳۶

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۵ شنبه
پانزدهم آبان ماه ۱۳۳۱

فهرست مطالب :

- ۱ - تصویب صورت مجلس
 - ۲ - بیانات قبل از دستور - آقایان: جلالی - حاج سید جوادی - اخگر - شهیدی
 - ۳ - تقدیم لایحه ملی شدن شرکت تلفن بوسیله آقای وزیر پست و تلگراف بقید دوفوریت و طرح و تصویب دو فوریت آن
 - ۴ - بیانات آقایان وزیر فرهنگ و وزیر امور خارجه راجع به تحریکات آقای تولیت در قم
 - ۵ - طرح و تصویب لایحه تمدید فرمانداری نظامی در طهران و حومه
 - ۶ - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
- مجلس در ساعت ۴ و ۵ دقیقه صبح بریاست آقای محمد ذوالفقاری (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

نایب رئیس - جلسه رسمی است صورت غائبین جلسه گذشته قرائت می شود (شرح آتی قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان: مکی - مهندس حسینی - مدرس - شادلو - اورنگ - حامری

غائبین بی اجازه - آقایان: دکتر امامی بهادری - فتحعلی افشار - دادور - امیر افشار - معتمد دماوندی - محمد حسین قشقایی - راشد - تولیت - ناصر ذوالفقاری میر اشرافی

دیر آمده با اجازه - آقای منصف یک

ساعت ۱۵ دقیقه

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: فرزانه ۴۵ دقیقه - دکتر کیان ۴۵ دقیقه - دکتر ملکی ۵۵ دقیقه - صرافزاده یک ساعت و نیم - شبستری یک ساعت و نیم - دکتر مصباح زاده - یک ساعت و پانزده دقیقه

نایب رئیس - نسبت به صورت مجلس اعتراضی هست؟

ناصر ذوالفقاری - بنده عرضی دارم، در دو جلسه قبل بنده مریض بودم اجازه هم از مقام ریاست گرفته ام خواهش میکنم دستور بفرمائید که تصحیح شود

نایب رئیس - بسیار خوب اصلاح

میشود. آقای مشار.

یوسف مشایخ - در بعضی جاهای صورت مجلس بجای است نیست نوشته شده که تقدیم می کنم استدعا می کنم دستور بفرمائید اصلاح شود.

نایب رئیس - آقای دکتر ملکی دکتر ملکی - بنده هم از هیأت رئیسه تقاضای اجازه کرده بودم و اگر دیر آمدم اجازه داشته ام.

نایب رئیس - آقای اقبال اقبال - بنده عرض کردم سه بار با آقای وزیر دارائی کتیباً نوشته ام

نایب رئیس - راجع به چه؟ اقبال - عرض کردم سه بار راجع به حقوق مستخدمین شهرستانها مستخدمین دولتی نوشته ام.

نایب رئیس - سؤال فرموده اید؟ اقبال - راجع به صورت مجلس است بنده عرض کردم که نوشته ام و در صورت مجلس نوشته است بایشان عرض کرده ام

نایب رئیس - اصلاح می شود آقای شبستری

شبستری - نام بنده راهم در جلسه ۱۳ آبان دیر آمده نوشته اند و بنده مطلقاً دیر نیامده ام و از اول وقت حاضر بودم و حتماً اشتباه شده است.

نایب رئیس - اصلاح میشود دیگر نسبت به صورت مجلس اعتراضی نیست؟ آقای قنات آبادی

قنات آبادی - در این قسمت از بیانات

بنده که عرض کرده بودم که این آقایان آن وقتی که ملت می گفتند که ما باید با استعمار در سراسر کشور مبارزه کنیم جمله (ملت میگفت) نوشته نشده و حذف شده است که باید اصلاح شود

نایب رئیس - اصلاح می شود. آقای زهری

زهری - يك اشتباهاتی است که تصحیح میکنم و تقدیم میکنم بنده نویسی

نایب رئیس - دیگر اعتراضی به صورت مجلس نیست؟ (گفته شد - خیر)

صورت جلسه سه شنبه سیزدهم آبان ماه تصویب شد

۲ - بیانات قبل از دستور آقایان: جلالی - حاج سید جوادی - اخگر - شهیدی

نایب رئیس - نطق قبل از دستور شروع میشود. آقای جلالی

جلالی - همکاران محترم بخوبی مسبقاً که نزدیک یکسال و چند ماه است جناب آقای دکتر مصدق زمام امور کشور را در دست دارند و در این مدت نمایندگان افکار عمومی منویات مردم ایران و مقتضیات سیاسی و ملی مملکت را در مقابله با اجانب اجرا می کنند و بعضی زمامداری معظم له طبقات مختلفه مردم منتظر انجام اصلاحات اساسی بدست ایشان بودند زیرا آشنائی مردم این مملکت با افکار و عقاید و مخصوصاً تجربیات پنجاه ساله ایشان موجب پیدایش چنین انتظاری میشود ولی مطمئن و کسانی که در امور سیاسی وقوفی داشتند می دانستند در آن شرایط و در آن اوضاع و احوال خاص اقدامات حادی در زمینه اصلاحات عمیق صلاح نبود زیرا یقیناً در موقعیکه لازم بوده دولت بانمایندگان شرکت سابق و فرستادگان کشورهای خارجی دوریک میز بنشینند و از حقوق و منافع ایران دفاع کنند اقدامات تند و حاد موجب میشد که تشنجی در اوضاع جامعه بوجود آید در صورتی که در آن شرایط حفظ وحدت و تمرکز تمام قوای ملی بسیار لازم و ضروری بود و بهمین دلیل مراکز مشغول و مطمئن از مردم ایران و حتی جمهور مردم اوضاع مالایطاق اجتماعی را بخاطر موفقیت در يك جدال مقدس تحمل میکردند تا دولت

بکار خود ادامه دهد

ولی پس از جریانات اخیر که منجر
بقطع رابطه شد شرایط تغییر کرد همین
اصول و فروع منطقی که در شرایط عادی
ایجاب می کرد که اقدامات تنیدی بعمل
نیاید امروز حکم می کند دست با اصلاحاتی
زده شود درست است که بالاخره بن بست
نفت شکسته خواهد شد و مسلم است که
نتیجه مجبورند که تسلیم نظریات اساسی
ملت ایران گردند.

ولی سیاست عمومی ما باید در حال
حاضر بر اساس مقاومت بنا شود برای این
منظور باید اصلاحات اساسی و عمیق در
تمام تشکیلات بدون فوت دقیقه شروع شود
زیرا جز در آن صورت مقاومت تحقق پیدا
نمیکند (صحیح است) پس از بیان این
مقدمه با اینکه اصل دوم قانون اساسی را
متذکره هستم که نمایندگان مجلس شورای
ملی در امور سیاسی و معاشی نماینده قاطبه
اهالی مملکت هستند ولی هر نماینده می
تواند از نظر ورود و وقوف بامور حوزه
انتخابیه خود اصلاحات ضروری و فوری را
برای توجه مسئولین عنوان نماید باینوسیله
قسمتی از وظیفه خود را که عبارت از توجه
دادن مسئولین امور مربوطه است انجام
داده باشد بنده برای توجه دولت و اطلاع
نمایندگان محترم باید عرض کنم شهرستان
که در شصت کیلومتری تهران وزیر
گوش مسئولین قرار دارد چه پیش از
شهریور و چه بعد از شهریور هیچگاه مورد
توجه واقع نشده است و کشاورزان صبور و
زحمتکش دماوند و فیروز کوه و قراغ و قصبیات
منطقه آن از وسائل ابتدائی زندگی هم
محرومند البته سر نوشت آنها از تقدیر
میلونها نفر کشاورز که در مملکت مازندگمی
می کنند جدا نیست ولی بعضی مسائل
است که فوریت دارد و وضع بهداشت باندازه ای
رقت بار است که نمی توان وجودی برای
آن قائل شد در تمام دماوند و فیروز کوه
و قراغ اطراف دوباره در مانگه بدون
دارو با وسائل ناقص وجود دارد که هیچگاه
متناسب با جمعیت آنجا نیست مدتیست يك
درمانگاه در شهر دماوند ایجاد شده وزارت
بهداری تا کنون برای استفاده مردم و
ترتیب وسائل آن اقدامی بعمل نیآورده
است.

عرض بنده این است که اگر این
تشکیلات دولتی بخواهد مناسب با امکانات
خود کار کند با همین وضع ناقص می تواند
صورت بهتری بامور مملکت بدهد عیب
این است که نتیجه عمل دستگاههای دولتی
با وظایف و مسئولیت آنها مطابقت ندارد
بهر حال بنده از وزارت بهداشت تقاضا می
کنم توجهی به بهداشت آن سامان بکنند در مانگه
دماوند که با احتیاجاتش حاضر است قابل
استفاده قرار دهند بدینست در مانگه دماوند

بزشک ندارد و بوضع رقت باری بسر میبرد
يك در مانگه در ارجمند و فیروز کوه نیمه تمام
است که با بنده تو مختصر وزارت بهداشتی
قابل استفاده میگرداند و امرو وزارت بهداشتی
توجه سریع و عاجلی بر اریض بنده نموده و
بهداشت مردم محروم دماوند و فیروز کوه را
از وضع نگران کننده موجود نجات دهند
از نمایندگان محترم اجازه میخوانم که چند
تذکر مختصر دیگر هم بدهم که یکی مربوط
بسازمان برنامه است چندین سال است که
سازمان برنامه تأسیس شده است و متأسفانه
نیست آنچه مناسبت دماوند و فیروز کوه مورد
توجه جدی قرار نگرفته و فقط در اوائل
فروردین ۳۱ اقدام بتأسیس شرکت تعاونی
نموده که از این جهت از طرف مردم دماوند
سیاسگزارم ولی چند راه خیلی کوتا و نیمه
تمام وجود دارد که با هزینه مختصری آسایش
هزاران نفر کشاورز را فراهم و تسهیلات
مؤثری در توسعه امور کشاورزی این ناحیه
وجود خواهد آمد و همه جاهم مردم حاضر
بهمکاری با سازمان برنامه هستند راهی که
از دماوند بجاده هر از راه مشاء متصل میگردند
راه نیمه تمام فیروز کوه باز مند و تسطیح راه
کپلن دماوند راه مرا که با اتواصل بسیار
مختصر است بهترین کمک مؤثر است که
سازمان برنامه و وزارت راه با هزینه مختصر
می تواند مردم دماوند و فیروز کوه بنماید
بنده مصراً از وزارت راه و سازمان برنامه تقاضا
میکنم بررسی و انجام این امور را در برنامه کار
خود قرار دهند نتیجه مذاکرات قبلی اینجانب
بامقامات ایرانی اداره اصل چهارم ترومن
و اولیاء سازمان برنامه در زمینه حفر چاه واحداث
در مانگه در قراغ سربندان جیلارد کپلان
و جاپان و توجه بوضع بهداشت سایر قراغ
دماوند و فیروز کوه مأمورین اصل چهارم
بهمکاری مأمورین سازمان برنامه فقط در
دهستان سربندان مشغول حفر چاه شده اند
امید است سازمان برنامه و وزارت بهداشتی اصل
چهارم را بانجام تقاضای مربوط بدهستان
های دیگر هدایت نمایند
بمناسبت باید در اینجا مخصوصاً توجه
وزارت راه را به راه راهرا جلب نمایم که پس
از مخارج میلیونها تومان بعد از شهریور
بیست بصورت رقت باری افتاده و هر سال
که بگذرد مقادیر قابل ملاحظه هزینه و زحمات
صرف شده بهدر میروند اهالی مازندران طومار
ها و تلگرافهای متعددی برای اینجانب فرستاده
اند و تقاضای اتمام این راه مهم و مؤثر را دارند
و یقیناً این راه از نظر مقامات وزارت راه
مستور نیست و در اولین فرصت باتمام آن
شروع خواهند نمود اینجانبند لازم میدانم
تشکرات خود را بحضور اهل حضرت همایونی
که دهقانان رودهن را صاحب زمین فرموده
اند و بان تقسیم املاک رودهن موجبات بهبود
زندگی کشاورزان این دهستان را فراهم
نموده اند تقدیم بدارم و برای توجه اهل حضرت
همایونی باید عرض کنم که کشاورزان مشاء

ماوند که نزدیک بروند میباشند منتظرند
که عواید مملو گانه را جمع بتقسیم املاک شامل
حال خود ببینند و بدیهی است برای تکمیل
این اقدام خدا پسندانه دستور صدور وسائل
کار کشاورزی از قبیل بندو کمکهای دیگر
مؤرد تقاضا است از وزیر فرهنگ جناب
آقای دکتر آذر تقاضا میکنم که توجه
سریمی بوضع فرهنگ دماوند بنمایند زیرا
اکنون ۲۴ ماه از سال تحصیلی میگذرد
دیپستان منحصر بفرزد دماوند دارای دبیر
کافی نیست و وقت محصلین تلف میشود جناب
آقای دکتر فاطمی وزیر امور خارجه در پشت
این تریبون فرمودند که نمایندگان باید با
تنظیم نقشه های مفید دولت را در انجام اصلاحات
یاری کنند این تذکر بسیار بمورد و صحیح
است و اساساً علت وجودی مجلس شورای
ملی هم همین است ولی عرایض بنده در باره
اصلاحات فوری حوزه انتخابیه و با فرق نمی
کند نسبت بتمام مملکت بشرط نظارت و
کمی سرعت عمل قابل اجرا است و همین
دستگاه باتمام نقائص اگر بخواهد میتواند
انجام دهد در خاتمه معروض میدارم جریانی
بسیار تأسف آور در قریه آب سرد دماوند در وی
داده که منجر بقتل یکی از زارغین و مجروح
شدن چند نفر شده است این جریان شدیداً
مورد تأسف و اعتراض اینجانب می باشد و
جداً و مصراً از وزارت دادگستری و وزارت
کشور میخوانم که حقیقت موضوع را روشن
نمایند.

چند دقیقه از وقتم که مانده با آقای قنات
آبادی میدهم

فایز رئیس - دیگر وقتی باقی نمانده.

آقای حاج سید جوادی

حاج سید جوادی - آنچه قابل
تذکر است اینست که مادر يك حصاری هستیم
که در وپیکر آن خرابست و رشد حقیقی
بعقیده من قیام مغزدار و نهضت واقعی هم
درست نرسیده است هنوز ابجد خوان -
مکتب رشد و رقاء هستیم و ما میخوانیم در
مقابل اجانب عرض اندام کنیم باین معنی
که خودمان را تطبیق کنیم تا برسد زندگی
مان بآنها و بتوانیم تشکیلات و تشریفاتمان
را کاملاً روبراه کنیم این وضع درهم و بر
هم بازاریان و ریختن اجناس بيمورد دیگران
را به بد وضعی انداخته است ما باید قناعت
کنیم بآنچه که داریم (صحیح است) و تا
حدود امکان هم زیر بار تشکیلات دیگران
نرویم (صحیح است) تا حدود امکان مگر
وقتی که ناچار شدیم ناگزیر شدیم آنها با
يك حساب دقیق روی موازین اقتصادی از
ملل دیگر عالم يك جنسی بگیریم و در -
مقابلش هم جنسی که همان ارزش را داشته
باشد بدهیم من گاه وقتی که آزادانه گردش میکنم
بدهنه بازار و میان بازار فروشنده و خریدار هر دو را
مشاهده میکنم که عملشان تکذیب میکند
ادعایشان را قطع نظر از عنوان دینی که

وظیفه ماست و باید زیر بار کسانیکه دشمن قران
هستند نرویم و مملکتان را بازار آنها قرار
ندیم و ببارا خری عیب خودمان را خالی
و حیب آنها را پر
نکنیم و در صدد تضعیف خودمان و تقویت
دیگران بر نیائیم قطع نظر از آن صمائی
خواهیم حیثیت و شئون مملکتان را کاملاً -
حفظ کرده باشیم باید يك مملکتی
باشیم که بتوانیم خودمان
را از همه جهات حفظ کرده باشیم و پولمان
بجهت هدر نرود من بارفتن زوار بکربلا
باین وضع اقتصادی و بی پولی و تهی بودن
خزانه مملکت البته حاضر نیستم ولی چیزی را
که من مورد انتقاد قرار میدهم عزیز -
دردانه های مملکت با پولهای زیاد و ارزهای
فراوان برای تفریح و گردش بخارج کشور
میروند که هر کدام خرج چندین اثر را میکنند
(صحیح است) و بايك تجلات و تشریفات
و بان گردش خودشان هم عنوان میدهند
آنچه که مورد پسند من نیست اینست
باید کاملاً نگذاشت و در مملکت را خوب
بست نه اجناس آنها را گذاشت وارد شوند
اینکه کسانی بيمورد از مملکت خارج شوند
این را نمیتوانم تحمل کنم و از طرف دیگر
دولت قانونی بگذراند و جلوی وارد شدن
اجناس را کاملاً بگیرد گرچه ما تا کنون از وجود
قانون استفاده نکرده ایم برای اینکه مجری
نداشته ایم و اجرای قانون همیشه بدست اندازی
میرسد و باشکال بر می خورد اینست
که من تقاضا میکنم از همکاران رشیدم
که سمت سرپرستی ملت را قبول کرده اند
و عهده دار سعادت و رفاه و آسایش آنها
هستند خودتان را نمایندگان ملت معرفی
می کنید يك قدم شاهانه ای بردارید و عملاً
خودتان را ملبس کنید بلباس وطنی البته
با این قید که متصدیان امور کارخانه هاهم
تحت نظارت دقیق قرار گیرند که در مواردی
سوء استفاده نکنند (صحیح است) و بايك
حساب دقیق آنچه را که ما داریم در قدم
اول خودمان عمل کنیم بعد هم تقاضا کنیم
از ملت که وضمنش را با ما تطبیق کند
طومارهای زیادی هم رسیده و حتی برای
من از چند شهرستان نامه رسیده و تقاضا
کرده که آنروزی که شمائی خواهید تعیین
کنید برای پوشیدن لباس وطنی و تحریم
کنید آنچه را که در شئون اجتماعی و امور
مملکتی ما ارزش ندارد آنروز را معین
کنید که ما هم همانطور عمل کنیم چیز دیگری
که اسباب افتضاح است این بساط های
هر چه میخواهی بکتومان هر چه میخواهی
بکفران است که بايك شور و شغنی میگوید
هر چه میخواهی بکتومان مثل اینکه يك
مملکتی را میخواهد در مقابل بدهد مردم هم
بذوق زیادی استقبال می کنند برای لباس
وطنی يك انگرانی هم داشتیم و آن را جمع

باین فکلهای مملکتمان بود گفتم اگر ما بخواهیم تجویز کنیم لباس مملکتان را باین وزن فکته هایمان چه میشود کرد (خنده)

نماینده گان (عبدالرحمن فرامرزی - تمام فکلی مآبهای ما یکصدم مردم مملکت هم نمیشوند) بشاهم میرسد من فکر می کردم که آنها چه میشوند و چطور زیر بار لباسهای وطنی میروند برای اینکه من تمام قماشها و پارچه های این مملکت را ندیده بودم و آنچه که من مورد استفاده ام قرار می گیرد برای بچه های خودم همین کازرونی های محصلی است بعد دیدم پارچه های خوبی هم هست (یکی از نمایندگان - بسیار عالی) در نهایت فشنگی که رقابت میکند با بهترین پارچه های خارجی و این نگرانی که تکلیف ما با فکلهای و شیک پوشهای مملکتان چیست آقای مهندس فروری اینهم از بین رفت (خنده نمایندگان -)

عرض دیگری که دارم یکمده ای شکایت کرده اند بپرداز از جنس و همکار رشید حضرت آقای صفائی و به من که شرکت هواپیمائی لو اتور در موسم حج به آنها ظلم و تعدی زیاد کرده و قرارداد با آنها کرده که اینها را از راه شام بجمع ببرد و آنجا ده در آورده یک پول اضافی گرفته و آنها را فرستاده بمصر و در مصر هم سرشان کلاه گذاشته و اضافه دیگری گرفته اند -

و بطور خلاصه از هر نفری هفتصد تومان اضافه گرفته این را باید مورد توجه قرار داد که این ظلم و تعدی جبران شود و پول های مردم را برگرداند (صفائی - پول های مردم را باید برگرداند ۲۷ نفرند شکایت دارند نفری ۷۰۰ تومان اضافه گرفته) یک نامه ای هم از طرف انجمن محلی شمال غرب رسیده بوسله من که اظهار خوشامدودی و مسرت از بسته شدن مجلس سنا کرده اند و انحلال دائمی آنرا خواستارند که خدمت رئیس تقدیم بشود و باقی وقت را هم خدمت آقای اخگر تقدیم میکنم

اخگر - متشکر

نایب رئیس - سه دقیقه بیشتر نیست

حاج سید جوادی - پس است همین سه دقیقه (خنده نمایندگان)

اخگر - چند دقیقه هم از آقای شهیدی می گیرم بنده تا بحال قبل از دستور صحبت نکرده ام برای اینکه معتقد هستم از این صحبتها نتیجه ای گرفته نمیشود و بایستی هر صحبتی که داریم از طریق مقتضی اقدام کنیم تا نتیجه هم حاصل کنیم ولی بعضی از مطالب است که ناچار بایستی در اینجا عرض شود و هیچ طریق دیگری انجام پذیر نیست یک مسأله ای هست که اشتباه بزرگی شده دول متجاوز و متعدی بحقوق ایران را استعماری میماند استعماری یعنی کسی که می رود یکجائی را آباد میکند و از آبادی آنها پنبه خودش استفاده کند ولی دول

متجاوز نسبت بما تا بحال سیاست اضحلال داشته اند نه استعمار (صحیح است) کدام دولت آفنده است اینجا آبادی کرده است که بخواهد از آن آبادی خودش استفاده بکند که ما حالا با استعمارگر و استعمارگر حرفی داشته باشیم آنها آمده اند اینجا خراب کرده اند این لغت بسیار بی معنی و نامفهوم است دیگر اینکه از خارج خیلی از من میبرند با اینکه فراکسیون نهضت ملی همه با هم بکرنک هستند چطور میشود که بعضی وقت ها در جلسه علنی مجلس با هم میانشان اختلاف ایجاد میشود می خواستم عرض کنم که این فراکسیون در یک هدف متفق است ولی البته در جزئیات ممکن است سلیقهها مختلف باشد در اینکه هدف یکی است و اعضای فراکسیون هم همه متوجه آن هدف هستند و هیچوقت از آن هدف بر نمیگردند هیچ کسی اشتباه نکند اگر صحبتهایی می شود این صحبتها را جمع سلیقه شخصی و نظر هائی است که دارند و الا هیچ مربوط با اتحاد و اتفافی که بنحو کامل دارند نیست (صحیح است) مطلب دیگری که می خواستم عرض کنم این بود که علت طرف داری مردم از جناب آقای دکتر مصدق بیشترش برای این مبارزه ای است که با بیگانگان پیش گرفته اند مردم از دست مظالم بیگانه بجان آمده اند و حال که موفق شده اند ایشان در این مبارزه پیروز شوند موقعی است که عمل بیگانه را هر که می خواهد باشد باید از جایش او را خارج کرد و کار ایران بدست ایرانی اداره شود (مهندس زیرک زاده - صحیح است) و همچنین الان همه مردم منتظرند که دولت اصلاحاتی در همین دستگاه حکومت بکند که این دستگاه بطوری که لازم و باید و شاید است بگردد با توجه باین نکته که اصلاحات داخلی تازه تصمم گرفته شده است شروع شود و این اصلاحات هم مطالعه لازم دارد و اصلاح بی مطالعه هم بجای سود زیان میرساند البته تقاضا داریم همان طور که نسیم گرفته اند و کپی بونهای مختلف مشغول هستند تسریع شود که هر چه زود تر دستگاه حکومتی از اشخاص فاسد اصلاح شود و اضافاتی که در بودجه هدر میرود کسر شود و بجای مخارج زائد و تشریفات غیر لازم صرف امور تولیدی شود بودجه کشور هر قدر بیشتر ممکن است صرف امور تولیدی شود و کار برای بیکاران تهیه شود مطلب مختصر دیگری که می خواستم عرض کنم توجه آقایان را جاب می کنم بشهرستان بوشهر و عرض می کنم که فقیرترین مردم شمال فنی ترین مردم بوشهر است مردم بوشهر آب ندارند نان ندارند بهداری ندارند هیچ ندارند در صورتی که آنجا چشم و چراغ بنادر ایران بوده است ولی امروز چنان بوضع فلاکت پاری افتاده است که واقعا انسان بحال آنها رفت می کند و بنده می خواستم استدعا کنم از نمایندگان معترمی که در کمیسیونهای مربوطه

تشریف دارند توجه بامور بوشهر داشته باشند همه جای این اصلاح شود و آباد شود ولی آن جای که بیشتر احتیاج دارند البته مقدم خواهند بود و شهرستان بوشهر از هر حیث چون در این چند سال بهیچوجه توجهی بهش نشده است محتاج توجه بیشتری است و این استدعا را از رفقای خودم دارم که در کمیسیونهای مربوطه این توجه را داشته باشند

نایب رئیس - آقای شهیدی

شهیدی - در ادوار سابق چون ملت ایران در امر انتخابات مداخله ای نمی کرد و دولتهای خائن با تمویض صندوق و اعمال زور و قدرت افرادی را بنام نماینده بمجلس می فرستاد تکلیف مردم و نمایندگان خیلی روشن بود نه مردم بانمایندگان کاری داشتند و نه نمایندگان انتصابی ارزشی برای خواسته های ملت قائل بودند (صحیح است) زمامداری جناب آقای دکتر مصدق و انتخابات دوره هفدهم بآن صحنه های رفقا انگیز خاتمه داد و مردم توانستند آزادانه و معقولانه در سر نوشت خودشان تا آنجا که مقدورشان بود دخالت کنند و نتیجه امروز می بینیم که بحمدالله یک مجلسی بوجود آمده که باصمیمیت دوشادوش جناب آقای دکتر مصدق داریم پیش میرویم و بحمدالله تا امروز هم موفقیت های بسیار شایانی نصیب ما شده است (صحیح است) البته تمام طبقات و طایفه های کشور بر علیه شرکت غاصب سابق نفت با اتحاد و اتفاق کلمه و توجید عقیده فداکاری کردند قربانی دادند تا امروز بحمدالله برای ملت های شیفته آزادی و استقلال یک مشعل فروزانی را روشن کردند البته در آن موقع که مذاکرات نفت در جریان بود و ما در یک موقعیت حساس قرار گرفته بودیم ملت ایران نمیتوانست از افتخارات گذشته خودش چشم ببوشد و در یک موقعی که دولت ایران سر گرم یک موضوع حیاتی بود سر گرم مبارزات داخلی بشود و دولت را مشغول بامور داخلی بکند اما امروز که بحمدالله شاهیه موفقیت به دست ما آمده و با قطع رابطه با انگلستان فرصت و مجالی برای رسیدگی بامور داخلی بدست آمده بنده از آقایان نمایندگان گان محترم و هم چنین از دولت تقاضا دارم که برای به بخشی ها و محرومیتها بیکه نمرات عمل همان دولت استعمار طلب است فکر اساسی بکند و در درجه اول مسئله امنیت است امروز در اثر خیانت ها و تخریبات مزدوران اجنبی در سرتاسر کشور مسا آشفتنگی هائی است همه جا ضرب و قتل و جرح وجود دارد در همین اصفهان در چند روز قبل در روز روشن در ظرف شش ساعت ۳۳ نقطه شهر را قارت کردند و اموال مردم را برده اند نتیجه عدم تنبیه مجرمین اثر کرده بعوضه انتصابیه خود بنده که در دست هزاران مردم زحمتکش بدین وطن پرست دارد که در بدترین شرایط

دارند زندگی می کنند الان اطلاع به بنده رسیده است که عده ای از مزدوران خارجی با جیب بین کشاورزان اورافی را توزیع می کنند برای تخریب کشتی و ایجاد آشوب بنده مخصوصا از جناب آقای وزیر کشور استدعا میکنم از فرماندار بخواهد که چه اقدامی شده است؟ امنیت یک موهبت عظیم و پر ارزشی است که اگر ملتی از آن محروم باشد تمام محرومیت ها نصیب آن ملت خواهد شد الان در همین کارخانجات اصفهان در نتیجه عدم جلوگیری از همین آشوبگرها سبب شده است که اخلاص گران در کارخانجات رخنه کرده اند این کارخانجات باخون جگر و صرف هزینه های کم رشکنی برای ملت ایران تأسیس شده این کارخانجات مال ملت ایران و هزاران کارگر وطن پرست و زحمتکش ایران است و الان همینطور که جناب آقای حاج سید جوادی فرمودند صنایع این کارخانجات با صنایع خارجی از حیث طرح و رنگ و قیمت رقابت میکنند ولی بواسطه عدم توجهی که از طرف دولت های گذشته شده است امروز آن مصنوعات رو به ناباشته شده و ممکن است بزودی کارخانجات دچار ورشکستگی بشوند و در این مورد هم تمنا دارم از جناب آقای وزیر کشور یادداشت بفرمایند ارجح بوضع کارخانجاتی که فعلا در آنجا کارگران مشغول تخریب شده اند مراقبت بشود موضوع دیگر راه های ایران است راه های ایران یکی از پس دیگری دارد خراب می شود بنده برای مثل راه از نای اصفهان به فریدن را عرض میکنم این راه از لحاظ اهمیت اقتصادی که دارد خودشان اسمش را شاه را گذارده اند این راه سیصد کیلومتر طول دارد و برای حمل غله و مواد نفتی استان دهم کوتاهترین راهی است برای جنوب و برای حمل غله و مواد نفتی که الان از راه قم حمل میشود تقریبا ۲۷۰ کیلومتر کوتاه میشود عرض کردم این راه از لحاظ اهمیتی که دارد اسمش را شاهراه گذاشته اند اما این شاهراهی که پنجاه فرسنگ یعنی سیصد کیلومتر است از شهریور ۲۰ شروع شده است و تا حالا که یازده سال است هنوز تمام نشده است (مهندس زیرک زاده - مشغولند آقای شهیدی) بله یازده سال است که مشغولند (مهندس زیرک زاده - حالا جدا مشغولند)

بنده تشکر میکنم البته آقای وزیر راه که یک وزیر جوان پر سابقه ای هستند و عهده فرمودند که انشاءالله قبل از فصل تمام بشود هم چنین موضوع اسفالت راه نجف آباد است که این هم پنج فرسنگ است راهی است عادی ولی آقایان آمدند اسفالتش بکنند بکلی از صورت عادی خارجش کردند و یک مشت سنگ و کلوخ آنجا ریخته اند و شنیده ام که چند صد هزار تومان سوء استفاده کرده اند این موضوع را هم بنده به آقای وزیر راه یاد آوردم مردم فرمودند که قبل از انقضای فصل خاتمه پیدا

بکنند حالا این فصل چه فضلی است و سال چه سالی است بنده اطلاع ندارم موضوع دیگر موضوع بهداشت و فرهنگ است بنده یقین دارم این موضوع مبتلا به همه آقایان است و بنده نباید تشریح بکنم ولی برای مثل همان حوزه انتخابیه فریدن را محض میکنم که خود حدیث مفصل بخوان از این مجلس سیصد هزار نفر مردم فریدن و نجف آباد دو طبیب دارند من نمیدانم وقت این آقایان طبیبها چه طور صرف میشود برای معالجه سیصد هزار نفر ولی آنچه که یقین دارم کارشان تنظیم آمار متوفیات آنجا است وزارت بهداشتی که بنده البته باید تشکر بکنم که هم وزیر بهداشتی و هم سرپرست بنگاه کل دارونی که حقا هر دو لایقی هستند و تا آنجا که مقدورشان بود برای کمک فریدن از اعطای بهداری و دارو دریغ نداشته اند (شمس قنات آبادی - سرپرست کل دارونی کتبت) خودتان بهتر از بنده میشناسید همه میشناسند آقای فضل الله خان معظمی است و بسیار مرد شایسته ای است عرض کنم حضورتان وزارت بهداشتی که پول ندارد اعتبار ندارد اعتبارش متناسب جمعیت نیست طبیب حاضر نیست برود در فریدن یا در شهر آقای حاج سید جوادی با یک مبلغ ناچیزی (جلالی - دماوند را هم بفرمائید) دماوند هم همینطور آنجا میگویند که ما پول میخواستیم اجاره خانه میخواستیم همانطور که از طرف سازمان شاهنشاهی خانه دادند برای ما هم خانه بسازید ما هم کمک بشود باین ترتیب ما دچار محذور شدیم بنده خواستم از دولت تقاضا کنم که یک فکری بفرمایند برای اینکه اطباء تشویق بشوند بولایات بروند الان در خود بیمارستانهای تهران در هر کدام شصت و هفتاد طبیب است که هیچ کاری ندارند ولی وقتی میخواهند بولایات بروند حاضر نیستند میگویند خرج سفر میخواستیم و فلان میخواستیم بنا بر این استدعا میکنم هم آقایان و هم دولت در این مورد کمک بفرمایند و توجه بیشتری بشود راجع به فرهنگ هم البته بنده نمیخواهم از برنامه فرهنگ انتقادی بکنم چون فرصتی هم نیست و علاوه آقای وزیر فرهنگ هم مشغول هستند که برنامه اساسی تنظیم بکنند فقط استدعائی که دارم داد مردم همه جا بلند است اطلاع مردم رنج برده اند تحصیل کرده اند و الان اولیاء آنها شاهد و لگردی وقت گذرانی آنها شده اند الان دوماه از سال تحصیلی گذشته آقای وزیر فرهنگ لطف فرموده اند دستور فرموده اند که کلاس اول متوسطه در فریدن تشکیل بشود و من هنوز یقین دارم بواسطه نداشتن وسایل در آنجا مردم مشغول بدبختی و بیچارگی هستند این را خواستم استدعا کنم (حاج سید جوادی - اشتغال خوبی است) (قنات آبادی - همه جا همینطور است) (وزیر فرهنگ - با تصویب لایحه اضافه بودجه که داده شده است درست

میشود) این را شهرداری فریدن کمک کرده ماهی سیصد تومان کمک کرده این را مردم خودشان کردند البته از جناب عالی تشکر میکنم که تسریع فرمودید در مورد وزارت دلدانی و یاد گسترشی و کشاورزی خیلی دردهای بیدرمان هست که بنده فعلا بایستی در این موارد سکوت کنم چون نسبت باین کابینه حسن اعتماد دارم و با اقدامات شخص نخست وزیر محبوب ما همیشه امیدوار هستیم که موفق بشوند و فعلا رضی که در باره وزارت دلدانی و یاد گسترشی دارم چون آقایان وعده داده اند ضمن سازمان این دو وزارتخانه اصلاحاتی بشود موکول میکنم به اینکه سازمانش را به بینیم و معجزه اش را ببینیم و بعد مطالب خودمان را عرض برسانیم و چون آقایان ناظرزاده و قنات آبادی از بنده وقت خواسته بودند بقیه وقت را خدمت آقایان تقدیم میکنم

ناظرزاده - متأسفانه وقتی باقی نگذاشتید

قنات آبادی - خیلی لطف فرمودید

۳- تقدیم لایحه ملی شدن امور تلفن بوسیله آقای وزیر پست و تلگراف و تلفن بقید دو فوریت و تصویب دو فوریت آن نایب رئیس - آقای وزیر پست و تلگراف

وزیر پست و تلگراف (مهندس معظمی) - روزی که بنده افتخار عضویت کابینه جناب آقای دکتر مصدق را پیدا کردم به بنده امر فرمودند که اولین قدمی که در وزارت پست و تلگراف باید برداشته شود اصلاح وضع تلفن است (صحیح است) بنده هم از همان روز در تعقیب نظریه اصلاح طلبانه ایشان رفتم بوزارت خانه و مشغول مطالعه شدم و مطالعاتی که سلف بنده آقای وزیر کشور فعلی کرده بودند دنباله اش را گرفتم و پس از سه ماه مطالعه و مشورت با آقایان مختلف و ذیصلاحیت لایحه ای تنظیم شده است که امروز تقدیم می کنم ولی برای اینکه ذهن آقایان محترم روشن باشد نسبت بوضع شرکت تلفن می خواهم مختصری از وضعش را عرض برسانم شرکت تلفن در پنجاه سال قبل امتیازش بمرحوم معیر الممالک داده شد ایشان هم حق امتیاز خودشان را منتقل کردند بشرکت و این شرکت طبق امتیازنامه موظف بوده است که در ظرف سه سال در تهران و در ظرف ده سال در ولایات ایران تلفن برقرار بکند تلفن هائیکه این شرکت در ظرف این پنجاه سال در ولایات تأسیس کرده از لحاظ ارتباطی هیچ ارزشی ندارد (صحیح است) وضعیت تلفنی هم که در تهران است تمام آقایان مستحضرند و تصور نمیکنم که

احتیاج باین باشد که بنده در این زمینه عرضی کرده باشم در حدود ۲۲ میلیون تومان این شرکت از بانک ملی قرض کرده و ۱۲ میلیون تومان هم از مردم قرض کرده (قنات آبادی - گوش مردم را بریده) (حاج سید جوادی - سرمایه اش چقدر بوده؟) سرمایه اش در بدو امر ۳ میلیون تومان و با سرمایه ۳ میلیون تومان این قرض را کرده (حاج سید جوادی - چه طور بهش قرض داده اند؟) این را دیگر بنده نمیدانم چه طور این قرض باین شرکت داده شده و الان هم برای برقراری ۲۲ هزار شماره ای که اینقدر سر و صدا می کنند در اطرافش محتاج ده میلیون تومان است و اصرار دارد باین که وزارت پست و تلگراف تعرفه را بالا ببرد و البته آقایان محترم تصدیق میفرمایند که وزارت پست و تلگراف نمیتواند یک چنین کاری بکند و حیف و مباهاتیکه در شرکت میشود تحمیل مردم بکنند (صحیح است) بنابراین پس از مطالعات تنها راهی که پیدا کردیم ملی کردن تلفن در ایران است که لایحه آن در ۱۵ ماده تنظیم شده و با قید دو فوریت تقدیم میشود یک موضوع دیگری که خواستم تذکر عرض کنم موضوع دو لایحه است که در جلسات قبلی تقدیم کردم و هنوز متأسفانه کمیسیون پست و تلگراف تشکیل نشده تمنی می کنم از مقام ریاست که دستور بفرمائید این کمیسیون تشکیل بشود و لایحه را تصویب کنند

نایب رئیس - خواستم قبلا استدعا کنم از آقایان بعضی از کمیسیونها که اعضایشان کامل نیستند برای اولین وقت تشریف بیارند و کمیسیونها و هیئت رئیسه را تشکیل بدهند و بعضی از شعبه ها که اعضاء بعضی کمیسیونها را انتخاب نکرده اند انتخاب بفرمایند مثلا برای کمیسیون امور اجتماعی از شنبه سه و چهار و پنج و شنبه انتخاب نشده است برای کمیسیون امور استخدام از شنبه ۴ یک نفر انتخاب نشده است و یک نفر استعفا کرده است که باید بجای آن یک نفر دیگر انتخاب بشود تمنی دارم از آقایان که در اولین وقت تشریف بیارند و شعبه ها را تشکیل بدهند و انتخاب بفرمایند یکی هم کمیسیون پست و تلگراف است که از شعبه ۶ هنوز انتخاب نشده است و از شعبه سوم بجای آقای نبوی که استعفا کرده اند باید یک نفر انتخاب بشود (دکتر فقیهی - کمیسیون فرهنگ هم کامل نیست) کمیسیون فرهنگ فقط هیئت رئیسه اش باید تشکیل بشود

لایحه تقدیمی آقای وزیر پست و تلگراف قرائت میشود (شرح آتی خوانده شد) مجلس شورای ملی

۱ - نظر باینکه تا بحال مقررات فصل سوم امتیاز نامه معمر الحرام ۱۳۲۱ اعطائی بمرحوم دوست محمد خان معیر الممالک برای برقراری و دایر کردن تلفن نامدت سه سال

در تهران و دایر کردن تلفن تا مدت ده سال در شهرهای کشور عملی نگردیده

۲ - نظر باینکه در سال ۱۳۲۳ جاری قمری کمیسیون مر کب از آقایان رضاقلی هدایت و مرحوم منصور السلطنه عدل و کامیل مولتیور رئیس کل پست و مارتنس مستشار وزارت فواید عامه و لگرد عضو کمیسیون بلژیکی امتیازنامه شرکت را تحت مطالعه قرار داده و برای دادند چون شرکت پس از ده سال که در امتیازنامه قید شده سهمگشی های خود را انجام نداده این حق زائل شده است

۳ - نظر باینکه شرکت سهامی کل تلفن ایران قائم مقام صاحب امتیاز در نتیجه عدم اجرای تعهدات مورد اشاره در امتیازنامه بموجب تصمیم هیئت وزیران در سال ۱۳۰۸ شمسی موظف گردیده که از آن تاریخ بعد سهمگشی ها را با اجازه هیئت وزیران انجام دهد و بهمین ترتیب عمل گردیده عملا قسمتی از امتیاز ملغی شده تلقی می شود

۴ - بعلت عدم اجرای مقررات امتیازنامه در سال ۱۳۱۱ شمسی دولت بموجب قانون مخصوصی سهام شرکت سهامی کل تلفن ایران را خریداری نموده و بعد از اثر اقدامات و اعمال نظر متنفذین شرکت در سال ۱۳۱۳ برخلاف منافع کشور کلیه سهام خریداری شده بصاحبان سهام قدیم بازگشت داده شد

۵ - نظر باینکه در سال ۱۳۲۶ کمیسیون متشکله از شخصیت های قضائی و فنی با استناد به رأی صادره از کمیسیون سال ۱۳۲۳ قمری بهره برداری از خطوط تلفنی بین بعضی شهرها بلامانع دانست و در نتیجه بهره برداری از خطوط تلفنی بین بعضی شهرها بوسیله وزارت پست و تلگراف و تلفن عملی گردیده و تا کنون ادامه دارد و در نقاط دیگر کشور نیز توسعه یافته است قسمت اعظم امتیازنامه ملغی شده تلقی میشود

۶ - نظر باینکه از لحاظ فنی تلگراف و تلفن از یکدیگر قابل تجزیه نمی باشند و امروز در خطوط تلفنی میتوان عمل تلگراف را در عین حال انجام داد و در کلیه ممالک دنیا برای تلگراف و تلفن خطوط جدا گانه درست نمی کنند در یک جفت سیم مسی میتوان چندین ارتباط تلفنی و تعداد زیادی ارتباط تلگرافی در آن واحد انجام داد و باین ترتیب با تمرکز هر دو دستگاه می توان صرفه جوئی معتنا بهی بعمل آورد

۷ - نظر باینکه شرکت سهامی کل تلفن ایران در هیچیک از شهرستانها تلفن خود کار دایر نکرده و در مورد تهران هم که برای تلفن خود کار اقداماتی نموده مطلقا ناممکن جنبه احاطه عامه نشده بر همواره

مردم در مقام شکایت هستند که مکرر در مجلسین نیز عنوان شده است.

۸- نظر باینکه شرکت سهامی کل تلفن ایران فاقد سرمایه کافی برای توسعه شبکه های تلفنی در تهران و شهرستان ها بوده و می باشد و بهمین جهت برای توسعه شبکه و تلفن ایران با اجازه جناب آقای احمد قوام نخست وزیر وقت در حدود یکصد و بیست میلیون ریال بدون تعیین مدت و تعهدات استهلاك بعنوان وام از مردم گرفته است و با تعهدی که در مقابل وام دهندگان برای پرداخت وام میگردد نتوانسته است تلفن متقاضیان را دایر نماید و شرکت قادر بر پرداخت وام و بهره آن نمی باشد.

۹- نظر باینکه شرکت سهامی کل تلفن ایران بعلت عدم بنیه مالی علاوه از وام دریافتی از مردم بموجب قرار داد هائی که مدت بعضی از آنها منقضی گردیده از بانک ملی ایران در مقابل گرو گذاردن تمام مؤسسات خود مبالغی وام گرفته که تا این تاریخ اصلا و فرعا متجاوز از دو بیست و بیست و دو میلیون ریال می شود هنوز دیناری بابت اصل و فرع نپرداخته است و چون دیون شرکت فعلا چندین برابر سرمایه شرکت است و در بیان سال ۱۳۳۰ نیز مبالغ زیادی زیان نشان داده شده و سودی به صاحبان سهم پرداخت نشده و با وضعیت مالی شرکت در آتیه نیز قادر به انجام هیچیک از تعهدات خود نخواهد بود.

۱۰- نظر باینکه شرکت سهامی کل تلفن ایران برخلاف مقررات آئین نامه هائی که بتصویب دولت رسیده و وجود زائیدی بعنوان مختلف از قبیل تغییر نام و انتقال و هزینه سیمکشی و غیره از مشترکین تلفن دریافت نموده و همچنین عنفا مبلغ چهار هزار ریال از متقاضیان هر شماره تلفن دریافت می دارد و آنها را مجبور بخريد سهم می نماید.

۱۱- نظر باینکه تعرفه تلفنی که فعلا شرکت دریافت میکند از اول سال ۱۳۲۵ بتصویب دولت رسیده و مجوزی برای اخذ آن از مردم ندارد.

۱۲- نظر باینکه در قراردادی که با کمیته ژنرال الکتریک برای خرید و نصب ۲۲ هزار شماره تلفن منعقد گردیده ذکر کل قیمت نشده و تا بحال در حدود دو میلیون لیره ارز بنرخ دولتی پرداخته شده و هنوز تلفن ها بکار نیافتاده است و از یک طرف در حدود بیست میلیون ریال تفاوت بهای نرخ رسمی دولتی بانرخ آزاد برای کمک بشركت تلفن تحمیل بخزانة دولت شده و از طرف دیگر بانعقاد قرارداد خرید ۲۲ هزار شماره چندین برابر قیمت واقعی زبان هنگفتی بشركت وارد آمد.

و نظر باینکه تلفن از امور عام المنفعه و از ارکان اساسی ارتباط يك کشور بشمار میرود لذا لایحه ملی شدن تأسیسات تلفنی مشتمل بر ۱۵ ماده باقی دو فوریت تقدیم و تصویب آن را از آقایان نمایندگان درخواست می نمایم.

نخست وزیر و وزیر پست و تلگراف و تلفن ماده ۱- بموجب این قانون کلیه امور مربوط بتلفن از تأسیس و نگاهداری و بهره برداری آن در سراسر کشور ملی میشود.

ماده ۲- دولت مکلف است در ظرف یکماه از تاریخ تصویب این قانون کلیه تأسیسات و دارائی شرکت سهامی کل تلفن ایران را تصرف نماید.

ماده ۳- برای تأسیس و نگاهداری و بهره برداری تلفن در کلیه شهرها وزارت پست و تلگراف و تلفن بنماینده گئی دولت شرکتی بنام شرکت سهامی تلفن ایران با سرمایه هزار سهم ده هزار ریالی است در تهران تشکیل میدهد و سهام آن بانام و کلا متعلق بدولت خواهد بود.

تبصره - تأمین ارتباط تلفن باسیم و بیسیم باخارج از کشور و همچنین ارتباط تلفن میان شهرهای داخلی کشور بوسیله ادارات بیسیم و تلفن دولتی وزارت پست و تلگراف انجام میگردد.

ماده ۴- از یازصد میلیون ریال سرمایه شرکت سهامی تلفن ایران مبلغ چهارصد میلیون ریال آن پرداخت گردیده و یکصد میلیون آن تعهد شده است.

ماده ۵- بمنظور اجرای ماده ۳ بوزارت پست و تلگراف و تلفن اجازه داده می شود مبلغ چهارصد میلیون ریال از بانک ملی استقراض نماید و متدرجا در ظرف مدت بیست سال بافرع سه درصد در بودجه وزارت پست و تلگراف و تلفن منظور و مستهلك نماید.

ماده ۶- کلیه دارائی شرکت سابق (اموال و دیون و مطالبات) بشركت سهامی تلفن ایران منتقل می گردد و شركت سهامی تلفن ایران قائم مقام قانونی شركت سهامی سابق تلفن ایران خواهد بود.

ماده ۷- بهای سهام شركت سهامی تلفن ایران بنرخ متوسط بازار از یکسال قبل از تصویب این قانون بصاحبان سهام پرداخت خواهد شد.

ماده ۸- بوزارت پست و تلگراف و تلفن اجازه داده میشود مطالبات بانک ملی ایران را از شركت سهامی کل تلفن ایران که اصلا و فرعا تا آخر شهریور ۱۳۳۱ بشرح زیر:

اصل آن مبلغ ۱۸۴۱۵۸۰۰۰ ریال و فرع از بهره و کار مزد مبلغ ۳۸۴۷۹۹۰۷ ریال که جمعا بالغ بر ۲۲۲۶۳۷۹۰۷ ریال

میشود باین جهت وام مذکور در ماده (۵) کسر نماید.

تبصره (وام دریافتی شش هزار ریالی شركت سهامی کل تلفن ایران از مشترکین اصلا و فرعا پس از برآوردن ۲۲ هزار شماره تلفن خسری برداری شده در ظرف ده سال از محل حق الاشتراك و بهای مکالمات تلفن تهران مستهلك خواهد شد.

ماده ۹- کارکنان شركت سهامی کل تلفن ایران که تا تاریخ اول مهرماه ۱۳۳۱ در خدمت شركت بودند در تهران و شهرستانها کارکنان شركت سهامی تلفن ایران محسوب و موظفند در حفظ اموال و اشیاء و اموال جمعی خود در بهره برداری نهایت مراقبت بعمل آورند.

در صورت تخلف در حکم متخلفین قرار خواهند گرفت و دعاوی مربوط باین موضوع در دادگاههای مربوطه خارج از نوبت رسیدگی خواهد شد.

ماده ۱۰- بلافاصله پس از ابلاغ این قانون هیئتی مرکب از نمایندگان وزارت دادگستری - وزارت دارائی - وزارت پست و تلگراف و تلفن باندازه ازوم کارشناسان فنی برای رسیدگی بکلیه امور فنی و مالی و اداری شركت سهامی کل تلفن ایران و کیفیت خرید تأسیسات ۲۲ هزار شماره تلفن تهران که از طرف شركت سابق بعمل آمده و نحوه مصرف وجوه دریافتی به عنوان وام از بانک و از مردم مأمور می شوند.

این هیئت مکلف است منتها تا مدت ۶ ماه رسیدگی های لازم را بعمل آورده و نتیجه را به دولت گزارش دهند تا متخلفین طبق قوانین جاری کشور مورد تعقیب قرار گیرند.

ماده ۱۱- بوزارت پست و تلگراف و تلفن اجازه داده می شود اساس نامه ای برای امور شركت سهامی تلفن ایران تدوین و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارد.

ماده ۱۲- کارمندان دولت و کارکنان مشمول مقررات قانون استخدام کشوری که در خدمت شركت سهامی تلفن ایران باشند تابع آئین نامه و مقررات و اساس نامه شركت خواهند بود و هر گاه کسور بانشتستگی مقرر در قانون استخدام کشوری را بپردازند از مزایای قانون استخدام کشوری و بانشتستگی و وظیفه بهره مند خواهند شد.

ماده ۱۳- وزارت پست و تلگراف و تلفن مجاز است در موارد تأسیسات و ایجاد بهبود ارتباط وام لازم را بنرخ بانک ملی ایران پس از تصویب هیئت وزیران از بانکهای دولتی و یا از مردم دریافت و حداقل در مدت ده سال از محل درآمد و صرفه جوئی بودجه سالانه متدرجا مستهلك نماید.

ماده ۱۴- کلیه مقررات و قوانینی که مغایر با مقررات این قانون باشد ملغی است.

ماده ۱۵- وزارت پست و تلگراف و تلفن مأمور اجرای این قانون می باشد نخست وزیر - وزیر دارائی - وزیر پست و تلگراف و تلفن.

نایب رئیس - فوریت اول مطرح است آقای مهندس رضوی

مهندس رضوی - علت مخالفت بنده با فوریت اول این لایحه برای این است که بعضی نمایندگان محترم و هم چنین بعضی ملت ایران برسد که اگر دستگاههای دولتی ایران درست کار می کردند شركت تلفن احتیاجی بملی کردن نداشت این شركت با تقلبات عدیده و با سوء استفاده های سرشار و حتی می خواهم عرض کنم سوء استفاده هائی که بر بسیاری از اشخاص مؤثر این مملکت معلوم و میرهن است مبالغ هنگفتی از مردم قرض کرده بلکه کلاه برداری کرده است (صحیح است) و هم چنین در امر قرضه ای که از بانک ملی گرفته اند ۲۲ میلیون تومان این هم علنا کلاه برداری است و اگر بانک ملی طبق اساسنامه و اختیارات و وظایف خود عمل می کرد اساسا این شركت را شاید چندسال بود که در تصرف خود گرفته بود (زیرک زاده - یعنی ملی کرده بود) باید با آقایان تذکرأ عرض بکنم که در تمام پرونده قرض گرفتن شركت تلفن از بانک ملی ایران در جمیع اوراق هر وقت بازرسی را برای اظهار نظر فرستاده اند آن مأمور نارضا بودن وضع مالی و وضع دفتری و حسابداری شركت را به بانک گزارش داده و عدم امکان اعطای قرضه را بآن شركت در همان پرونده منعکس کرده معذرت اولیای بانک ملی ایران بیست و دو میلیون تومان پول را باین شركت داده اند باید عرض کنم که چون یکی از مواد این لایحه برای رسیدگی باین قسمت است اینجانب حقیقه مخالفتی بالا لایحه نخواهم داشت و در فوریت هم رأی خواهم داد ولی خواستم باین وسیله مخصوصا نظر دولت را جلب کنم.

آقای زکریا کسانى در طی سالهای متعددی با استفاده از نفوذهای مختلف یعنی با اطلاع دقیق چند نفر از نمایندگان مجلس و چندین نفر از وزیران و چندین نفر از کسانى که در تجارت این مملکت معروف هستند دست بدست هم داده اند و مبلغ هنگفتی از طرفی از مردم این مملکت و از طرفی از بانک ملی که آنهم متعلق بمردم این مملکت است کلاه برداری کرده اند (صحیح است) من عقیده دارم که در این زمینه باید رسیدگی دقیقی بشود و این مرتبه لاقابل بمردم این مملکت نشان بدهند که حکومت ملی دکترا مصدق حقیقتا در افشای حقایق و روشن کردن ملت مؤثر است و علاقمند است و برای اینکه نظر این مطالب دیگر پیدا نشود آنچه را که

مردم نمیدانند پس از رسیدگی مردم اعلام کنند و کسانی را که در این راهها ثروت ملی ما را از بین برده اند و در حقیقت آن ثروت مملکت ما را هم ریخته اند آنها را طبق قانون شدیداً مجازات کند (احسن است)

نایب رئیس - آقای مهندس زیرک زاده مخالفید یا موافق؟
مهندس زیرک زاده - موافقم
حائری زاده - بنده مخالفم
نایب رئیس - آقای مهندس زیرک زاده .

مهندس زیرک زاده - موضوع ارتباطات يك مملکت صرف نظر از اینکه عمل ارتباط چگونه انجام می گیرد باید ملی باشد در هیچ جای دنیا شایبدا نمی کنید که ارتباطات تلفنی بین مردم در دست اشخاص باشد (صحیح است) برای اینکه در ارتباطات تلفنی رازها و اسرار مردم و رازها و اسرار مملکت است و راز و اسرار مملکت باید در دست مردم آن مملکت باشد یعنی باید در دست دولت که نماینده ملت است باشد (مشاره) در دست دولت بیشتر سوء استفاده میکنند) بنده متأسفم که گاهی از اوقات در مجلس ایران هنوز متوجه نیستند که دولت یعنی مردم (صفائی - همیشه دولت مردم نمیشود) باید باشد اگر نیست تقصیر ماها است که نیست هر وقت که می گوئیم مردم یعنی دولت و هر وقت که می گوئیم دولت یعنی مردم و این مفهوم مشروطه است اگر این مفهوم در مجلس ایران نیست وای بحال مشروطه ایران ولی همینطوری که يك قسمتی را جناب آقای مهندس رضوی بیان فرمودند صرف نظر از این واقعت این شرکت یکی از کمدهای بزرگ اقتصاد ایران است (پورسرتیب - تراژدیها) تراژدیها صحیحترش است از اقتصاد ایران همه مینالیم ، همه ازش فریاد داریم و هیچوقت نمیخواهیم به نشینیم فکر میکنیم که این خرابی از کجا آمده است یکی از علل بزرگ خرابی این است که قوانین کلی اقتصاد بوسیله یکمده شاد که بادستگاههای دولت مرتبط میشوند در مملکت ما از بین رفته است در مملکت ما اشخاصی میتوانند با یک سرمایه خیلی کوچکی که شاید اکثر اوقات روی کاغذ است . اکثر اوقات هم اصلاً حقیقت ندارد داخل میدان عملیات اقتصادی می شوند و با سرمایه مردم با سرمایه دولت عملیات اقتصادی میکنند بنده اطلاع دارم که اکثریت قریب باتفاق فعالیت های اقتصادی ایران که ما اسمش را میگذاریم فعالیت اقتصادی و در حقیقت نیست از سرمایه مردم است پول سرمایه داران در بانکهای خارجی است و یا مملکت است زوی زمین آن چیزی که با آن عمل میشود پول مردم این مملکت است که با دست بندی با حقه بازی توانسته اند بعنوان مختلفه از دولت و یا بانکهای دولتی بگیرند و با آن بیایند تجارت میکنند

اقتصاد درست میکنند و این دستگاه شده است دستگاه میلیونر سازی و البته سرتخت هم میلیونر میشوند این شرکت تلفن همین طوری که در متن لایحه نوشته شده است سه میلیون سرمایه اش بوده که حالا نمیدانیم این ۳ میلیون سرمایه هم چگونه بوده است (پورسرتیب - روی کاغذ) و آیا حقیقت حقیقت داشته است و در حدود چهل میلیون پول مردم است آقایان کجایش يك شرکت است از هر بچه مدرسه ده ساله ای که بیسید بشما میگوید که اگر يك شرکتی ایجاد شد که صد تومان مال یک شخصی باشد و نه صد تومان مال مردم قطعاً این شرکت مال آن کسی است که نه صد تومان را داده این شرکت مال آن صد تومان نیست مال آن کلاهبرداری است که يك شرکتی که قسمت اعظم سرمایه اش مال دیگران است آن صاحب اصلی سرمایه را اسم نبریم اصلاً شرکت تلفن وجود ندارد اگر شما بخواهید بهش معنی بدهید اگر بخواهید بگوئید بخیر این شرکت نیست و این پولها را قرض کرده است آقایان شما با این عمل آمده اید خودتان از جیب مردم با دست خودتان آن پولها را آورده اید و بیکمده معدودی داده اید هیچ معنی دیگری ندارد برای اینکه اولاً این شرکت تلفن یا هر شرکتی که چندین برابر سرمایه خودش را مدیون بود عمل نمیتواند این دین را بپردازد و امکان ندارد که بپردازد مگر این که باز همان طوری که اصل را از مردم گرفته است اصل و فرع را با از مردم بگیرد یعنی يك مقرراتی شما وضع بکنید که این پولی که در هر سال بعنوان اصل و فرع باید بپردازد و نمی تواند بپردازد ملت ایران جایش بپردازد و هیچ راهی ندارد باید يك مقرراتی وضع بکنید که اصل و فرع این دین را ملت ایران بپردازد و الا شرکت نخواهد توانست، هیچ شرکتی نخواهد توانست.

و بنده تعجب می کنم اگر در مملکت ایران يك مجلسی باشد که بیاید تصویب بکند که ملت ایران فرع و اصل دیون يك شرکتی را که چندین برابر سرمایه اش است بپردازد و بعد از چند سال با يك بست و بندی و حقه بازی يك عده ای که با سه میلیون سرمایه آمده اند به میدان چهل میلیون سرمایه بردارند بنظر بنده آنهایی که ادعای اصلاحات اقتصادیات ایران را دارند آنهایی که همه اش می آیند فریاد از اوضاع اقتصادی ایران میکنند اینجا است که باید نشان بدهند که بخودشان صدیق هستند یا نه بملت ایران صدیقند یا نه نفی زدن و ایراد گرفتن و تنقید کردن آسان است راه عملی برای رفع مشکلات وقتی پیدا شد آنهایی که دنبال آن راه رفتند آنها صدیق هستند آنها به هر ملت خودشان صادق هستند و يك لایحه ای آمده است يك لایحه ای که حقیقتاً باید گفت آنهایی که آنرا تهیه کرده اند

زحمت کشیده اند و مطالعه کافی روی آن شده و يك لایحه ای است که افتخار آنهایی است که این لایحه را تقدیم می کنند مجلس ایران باید این لایحه را تصویب بکند بنده معتقد بودم که شاید اصلح این باشد که با سه فوریت مطرح شود ولی چون يك عده ای معتقد هستند که مواد متعددی است باید مطالعه شود البته ما نمی نداد ولی بنده میخواستم خواهش بکنم که این دفعه مجلس ایران با این عمل خودش اولاً درجه کامل اصلاح طلبی خودش را نشان بدهد و مخصوصاً این دکان کلاهبرداری که اقتصاد ایران را بکلی فلج کرده است یعنی یکمده ای با تشبث و با دست بندی بادستگاه دولتی بتوانند بجای سرمایه خودشان با سرمایه مردم کار بکنند ، دکانی که اقتصاد ایران را بکلی از بین برده است این دکان را به بنده نشان بدهیم که از این به بعد در مملکت ایران از این کارها نمیشود کرد

نایب رئیس - رای میگیریم بفوریت اول (حائری زاده - مخالف صحبت نکرده است) مخالف و موافق صحبت کردند اجازه بفرمائید رای میگیریم بفوریت اول آقایانی که موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد فوریت دوم مطرح است آقای حائری زاده مخالفید بفرمائید

حائری زاده - من قبلاً از آقای وزیر پست و تلگراف متشکرم که توجه کرده اند باین وضع خراب تلفن و در مقام این که راه حلی پیدا کنند برآمدند ولی اصولاً این راه حل نیست در قسمتی از این لایحه که برای کان لم یکن دانستن این امتیاز ادله ای اقامه شده است بسیار بجای و موقع است ولی ملی شدن را نفهمیدیم یعنی دولت را که دست و پایش را نبسته اند اینکار دست خود دولت است در مقام این برمیآید که تأسیسات تلفنی خودش را مرتب کند من این مطلب را ۲۰ سال پیش هم در مجلس گفته ام که این امتیاز چرند است آن موقع مرحوم ارباب کیخسرو اداره میکرد تلفن را این عملی را که شما می کنید برای همین دستگاه موجود بسیار مفید است یک دستگاه و رشکست شده ، يك دستگاهی که بفرمایش آقایان کلاهبرداری کرده و حقه بازی کرده نجات پیدا میکنند يك پولی شما میآید میدهد بقروض آن و محاسبات و تمام و زور و بالاس را به گردن میگیرید که از سرنو بروید يك دستگاهی ایجاد بکنید این باشد برای خودشان شما دستگاه نوی ایجاد بکنید ، این دستگاه پوسیده ، این دستگاه خراب این دستگاه هرج و مرج چه فایده دارد که بروید اداره کنید و ورز و بالاس را گردن بگیرد من نظرم هست که در کابینه رزم آرا وزیر پست و تلگراف آنروز این جا صحبت میکرد و گویا يك لایحه ای هم داد ولی صحبتش نظرم هست که میگفت کسانی هستند خیال میکنند گفت که امریکائی

هستند که نماینده شان میآیند يك دستگاهی آخرین سیستم پست و تلگراف برای ایران درست میکنند که در هر قریه ای هم که پنج هزار نفر جمعیت دارد يك دستگاه تلفن خود کاری آنجا درست میکنند که از شهرهای بزرگ بتوانند با همه دنیا صحبت کنند و از آن قصبات و قراء بتوانند با داخله مملکت صحبت کنند (نریمان - ارتباطات مملکت را نباید دست خارجی ها بسازیم) هنوز که صحبت دست خارجی نبود جناب آقای نریمان که اینقدر شمانند میروید، وقتی که آمدیم بيك چنین دستگاهی کثرت دادیم که يك همچو چیزی برای ما بسازد و ملخودمان اداره بکنیم و او بروید این صحبت دست خارجی نیست آنروز او میگفت باید دستگاه را بدهیم در ظرف ۱۰ سال يك کثرتی بیاید برای ما این دستگاه را اینجا سوار بکنند درست بکنند و سایلش را تهیه بکنند و در ظرف ده پانزده سال پولی را که برای تعمیرات این دستگاه امروز می دهیم يك مبلغی اگر اضافه بکنیم قرصمان داده میشود و يك دستگاه کامل مجهزی هم داریم اصلاً ما خودمان دستگاه تلفنی که در تهران نداریم باید بخریم ، حالا کیانیش روسی باشد ، انگلیسی باشد ، امریکائی باشد سك باشد یا گربه من در اطراف او نمیخواهم بحث کنم که چه کمپانی باشد ، پس بعقیده من شما ورز و وبال این دستگاه تلفن موجود را بی خود کردن نگیرید خودشان بروند قروض خودشان را بدهند ، مطالبات خودشان را بروند وصول کنند و دارائیشان و املاکشان تیر و تخته و مقره و سیم دارند بفروشند و قروض شان را با مردم تصفیه کنند ، شمانقشه ای برای اینکه ایران را دارای يك تلفن حسابی بکنید طرح ریزی بکنید و لایحه اش را بیاورید حال اگر آن حرفهایی را که اشراقی وزیر پست و تلگراف آنروز می گفت پایه و اساس داشته آنرا دنبال بگیرید و اگر نداشته بروید يك راه دیگری که بفتح مملکت است دنبال کنید و لایحه اش را باسلام و صلوات تصویب بکنید ملی کردن یعنی قروض را بگردن بگیریم و کثافتکاری هایش را ما تحمل کنیم هیچ لزومی ندارد مال خودش برای خودش ، دستگاه خودش برای خودش ، قروض خودش برای خودش وقتی ما امتیاز برای اوقائل نشدیم حق تقدم برای او قائل نشدیم دولت این دستگاه را با خودش اداره میکند و با شرکت هائی تأسیس میکند و آنها اداره می کنند در اطرافش مطالعه بکنند هر چه مصلحت است اقدام بکنند ، يك جمله دیگری هم دارم که نگفته نگذارم این لایحه برای صاحبان سهام خیلی خوبست ولی برای دارندگان تلفن نمی دانم خوب می شود یا نه بیشتر در این موضوع نمی خواهم صحبت کنم

نایب رئیس - آقای دکتر سجایی موافقت بفرمائید
دکتر سجایی - بنده تصور می کنم

آقایان نمایندگان محترم و تمام ملت ایران این لایحه‌ای را که دولت برای ملی کردن تلفن بمجلس آورده است بکنیم. (تصویب)

مهم و اصلاحات اساسی دولت بدانند (صحیح است) و این امروز نیست که مردم ایران انتظار دارند مخصوصاً مردم این پایتخت انتظار دارند که دولت باینوضع آشفته و دزد باز از شرکت تلفن خاتمه بدهد سالهای متعددی است که مردم این تقاضا و توقع را دارند و این تقاضا امروز بوسیله لایحه ای که دولت تقدیم مجلس شورای ملی کرده است برحما آورده می شود و جناب آقای حائری زاده تشریف آوردند این جا و در واقع دلایلی که اقامه کردند بنده را که فایده نکرده گمان میکنم شاید هیچیک از آقایان نمایندگان را قانع نکرده باشد میفرمایند ایشان این دستگاه را بگذاریم و یک دستگاه دیگری درست بکنیم بنده میدانم که این چه صورتی پیدا خواهد کرد ایامثل برق است که همان دستگاه چندی پیش امین الضرب باشد و در مقابلش هم یک دستگاه برق دیگر باشد مگر میشود دو دستگاه تلفن در پایتخت و مملکت و سایر نقاط باشد، یک دستگاه تلفن ناقص خراب و ویرانی که خود شما از آن شکایت دارید، مردم از آن شکایت دارند موجود است باید آن دستگاه درست بشود و بالاخره باید تکلیف این اداره تلفن معلوم بشود نمیشود که یک دستگاهی موجود باشد و در مقابل آن یک دستگاه دیگری ایجاد بشود بعلاوه این شرکت تلفن برای خودش یک امتیازی قائل است اگر شما این امتیاز را لغو شده بدانید باید از اقدام او، از کار او، از اداره شرکت تلفن که موجود است جلوگیری کنیم (حائری زاده - آزاد است کسب) آزاد است یعنی چه؟ امتیاز موجود است برای اینکار؟ تلفن که نمیتواند آزاد باشد که هر کس دستگاهی بوجود بیاورد لازمه اداره تلفن اینست که به صورت انحصار باشد غیر ممکن است که در یک شهر ده دستگاه تلفن وجود داشته باشد در کدام مملکت شده یک شهر از آن را بمن نشان بدهید که ممکن باشد دستگاه ارتباط تلفنیش دو مرکز داشته باشد (مهندس زیر کزاده - آنهم بدون امتیاز) آنهم بدون امتیاز آقا این دکان بقالی و عطاری که نیست که در توی هر خیابان چندین تلفنخانه دایر بشود بالاخره تلفن باید یک مرکزیتی درش باشد جنابعالی میفرمایند اوهم برای خودش درست کند دیگری هم درست کند اینک عملی نیست جاده ای که هست برای یک شهر باید یک جاده باشد نمیشود که جاده‌های مختلف داشته باشد بنابراین باید وضعیت حقوقی شرکت تلفن معلوم بشود اگر شما برای آن امتیاز قائل

نیستید باید جلوگیری از عملیات و اقداماتش بکنید، و این جلوگیری صورت دیگری غیر از ملی شدن نخواهد داشت. (تصویب)

میفرمائید جنابعالی اگر این شرکت ملی بشود معلوم نیست صورت بهتری پیدا بکند اینطور نیست این یک امری است که صد و پنجاه سال است در این باب بحث میکنند امروزه در تمام دنیا تمایل اجتماعات و ملتها بر این است که این نوع اموری که لازمه اداره اش انحصار است در دست دولت که اصولاً نماینده مردم تلقی میشود باشد که بفتح مردم اداره شود حالا اگر جنابعالی میفرمائید دستگاههای دولت صحیح نیست اصل را نبشود از بین بردارید باید دستگاه اداری دولتی را درست کنید شما هزار موضوع مهمتری در دست دارید بعلاوه این موضوع دیگر امروزه حل شده با این فکر اشخاصی که می‌خواهند این امور را بدست سرمایه داران خصوصی بدهند صد سال دولت سال است که درباره اش قضاوت شده و این فکر آقای حائری زاده که میخواهد مؤسسات عمومی را بدست یک سرمایه دار هائی بدهد مثل همین شرکت تلفن که به دست خودشان اداره بکنند، این فکر دیگر کهنه و یوسیده است، باقرن بیستم وفق نمیدهد این فکر قرن هجده است حالا با این کیفیات با وضع اداره شرکت با وضعیت حقوقی که دارد بنده خیال میکنم هیچ راه عملی بهتر از این نیست و بخصوص جنابعالی در فوریت این لایحه هم هیچگونه دلیلی اقامه نکردید و آقایان محترم توجه بفرمائید برای این موضوع که واقعا مورد علاقه و توجه مردم است هر چه زود تر راه حلی پیدا کنید

حائری زاده - سوء تعبیر شد عرض کردم

مهندس غروی - اخطار دارم مطابق ماده ۱۴۰

نایب رئیس - بفرمائید

مهندس غروی - ماده ۱۴۰ میگوید فوریت لویج باطرحها باید مستند بدلائل قطعی برای لزوم سرعت تصویب باشد و دو فوریت بودن لویج و طرحها موقعی مطرح میشود که تصویب آن از لحاظ امکان وقوع خسارت و فوت فرصت و جهات مشابه مستلزم سرعت فوق العاده باشد و در غیر اینصورت قابل طرح در مجلس نخواهد بود

شمس قنات آبادی - همین است دیگر

نایب رئیس - دلائل دو فوریت در مقدمه ذکر شده استدعا میکنم بفرمائید اخطار جنابعالی وارد نیست، رأی میگیریم بفوریت دوم آقایانی که موافقت با فوریت دوم قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

تصویب شد طبق و توزیع خواهد شد و در جلسه آینده مطرح میشود

۴ - بیانات آقایان وزیر فرهنگ و وزیر امور خارجه راجع به تحریکات آقای تولیت در قم

نایب رئیس - آقای وزیر فرهنگ

وزیر فرهنگ (آقای دکتر آذر) - عرض کنم طوماری بامضاء عده از اهالی قم رسیده است بعنوان ریاست محترم مجلس شورای ملی که به نخست وزیری و بهیئت دولت فرستاده شده این طومار و همینطور گزارشهای دیگری که رسیده مشر بر اینست که از چندین پیش آقای ابوالفضل مصباح تولیت نماینده محترم قم ترتیباتی فراهم کرده اند در حوزه انتخابیه شان که منتهی بایجاد تحریکات و تشنجاتی در آنجا شده (صحیح است) و مخصوصاً بعد از آنکه در اثر اینکه ایشان مدتها مقررات اوقافی را مسکوت عنه گذاشته بودند و آنطوریکه قوانین اقتصاد داشت گزارشهای دخل و خرج و صورت حسابهای اوقافی که تحت تصدی ایشان بود با اداره اوقاف فرستاده اند و اداره اوقاف گزارش کرده صورت طلب را ارسال دارند و بالاخره حساب ایشان روشن نشده وزارت فرهنگ ملتجی شده است باینکه تمصیم بگیرد تصدی دیگری برای اوقاف قم تعیین کند این تحریکات هم شدت پیدا کرده است بنده در ضمن اینکه خواستم این طومار را تقدیم مجلس شورای ملی کنم خواستم موضوع را هم باستحضار مجلس شورای ملی برسانم که توجهی آقایان نمایندگان محترم باین موضوع بفرمایند تا شاید انشاءالله در اثر توجه آقایان این تشنجات که بهیچوجه صلاح مملکت نیست خاتمه پیدا کند و احیاناً هم دولت اجباری پیدا نکند دست بیک اقدامات شدیدتری بزند و تصمیمات جدی تری مبادرت ورزد. این طومار را هم تقدیم میکنم.

ناظر زاده - طومار را همیشه و کلا میدارند.

ناصر ذوالفقاری - این بمجلس چه مربوط است؟ دولت خودش هر کاری میخواهد بکند

قنات آبادی - گویا در روز از همین میخواهد اقداماتی بکند

وزیر فرهنگ - طومار را توسط دولت فرستاده اند برای مقام ریاست مجلس.

ناصر ذوالفقاری - دولت خودش هر عملی میکند مختار است پوش پوش شورش را در آورده اند

دکتر معظمی - تحریک و تشنج میکند.

کریمی - مسلم است روز عاشورا را یک هفت دهانی را از بیرون شهر آورده است بشهر و بکنفر دیوانه را تحریک کرده

است که تمام مقدسات ملی ما توهین کرده اند.

شمس قنات آبادی - حضرت معصومه که دزد گاه نیست که سنگری بکند.

نایب رئیس - آقای وزیر امور خارجه فرمایشی دارید؟

وزیر امور خارجه - علت اینکه این مطلب بعرض مجلس شورای ملی رسید از این نظر بود که هر نوع اقدامی را که دولت می کند بایستی باستحضار مجلس شورای ملی برسد و مخصوصاً اینکه این مطلب مربوط بیکس از اعضاء محترم پارلمان بوده است و باید آقایان توجه بفرمایند اگر دولت مطالبی را بهر چنان میرساند این را نباید مورد بازخواست قرار بدهید این مطلبی است که مربوط بمجلس شورای ملی است مربوط بیکس از اعضاء محترم پارلمان است دولت هم اقدامی نکرده خواسته است مطلب را باستحضار مجلس شورای ملی برساند و صرفاً از این نظر بوده است این هم که بیکس از آقایان نمایندگان محترم فرمودند طومار مرسوم بوده است که از طرف و کلا تقدیم می شده این یک طوماریست که برای دولت فرستاده شده است و بنام مجلس شورای ملی است و از طریق جناب آقای دکتر مصدق با آقای وزیر فرهنگ داده شده است که عین طومار را بریاست مجلس شورای ملی تقدیم بکنند بنده خیال می کنم که با این توضیح آقای ناصر ذوالفقاری قانع شده باشند (ناصر ذوالفقاری - بنده که عرضی نکردم می گویم مجلس را وارد اینکارها نکنید) مربوط بمجلس است ایشان عضو مجلس است

۵ - طرح و تصویب لایحه تمدید فرمانداری نظامی در تهران و حومه

نایب رئیس - لایحه حکومت نظامی طهران و حومه مطرح است قرائت می شود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی نظر باینکه مدت فرمانداری نظامی طهران و حومه در تاریخ ۵ صبح ۲۹ مهر ماه ۳۱ پایان می یابد و دولت در وضعیت فعلی برای حفظ امنیت و رفاه اهالی تمدید آنرا ضروری میدانماده واحده زیر تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد:

ماده واحده - بدولت اجازه داده می شود که مقررات فرمانداری نظامی را در طهران و حومه برای مدت دومه دیگر از تاریخ ۵ صبح ۲۹ مهر ماه ۳۱ تا ۵ صبح ۲۹ ذی القعدة ۱۳۳۱ تمدید نماید.

نخست وزیر از طرف وزیر دفاع ملی دکتر محمد مصدق

نایب رئیس - آقای خلغالی بفرمائید

خلخالی - البته آقایان در نظر دارند بکمر تبه دیگر هم این لایحه که اسامه طرح است مطرح شود و بعد تنفیذ و اجرا شود و ما ندانم امروزه میبینم دوباره مطرح شد در آن جلسه هم بنده عرض کردم و علل و جهانی که بکمر تبه دولت مجبور شد این لایحه را مسترد بدارد آن علل و جهات هنوز هم هست و مخالفت من اینجا فقط از نظر اصول است هیچگونه مخالفت من حمل بر مخالفت با دولت نمیتواند باشد اصولاً حکومت نظامی مطلوب با لذات نیست اگر حکومت نظامی مطلوب بالذات بود همیشه بر فراری می شد این که در موارد خاصی بر فرار می شود احساس این نکته است که همیشه این قانون مورد احتیاج نیست مخصوصاً در کشورها و اجتماعاتی که بطلی مسر نیست حکومت های دیکتاتوری بوجود بیاید متشبه با حکومت های نظامی می شوند حکومت نظامی در موارد خیلی استثنائی بطوری که در قوانین ما هم پیش بینی شده بر فرار می شود و در این استدلالی که بنده عرض کردم مهم ترین دلیل دلایلی است که در سابق نسبت به عدم محسنت حکومت نظامی بیان شد و منجر باین شد که دولت لایحه اش را پس گرفت و هنوز مطلب جدیدی گمان نمیکنم بوجود آمده باشد که آن دلایل را از بین برده باشند و ما به بر فراری حکومت نظامی که مورد تفرصه است رای بدیم چنین دلایلی بنظر من نیست عرض کردم این خیلی مورد استثنائی می تواند داشته باشد که حکومت نظامی را بر حکومت قانون و عادی که مطلوب بالذات است رجحان بدهند و بر فرار کند مخصوصاً بر فراری حکومت نظامی موجب می شود که در مقابل آن احترام شدید قانونی که مردم و عموم ملت ایران نسبت به حکومت حاضر دارند یک دلیل مخالفی بدست خودمان برایشیم و بگوئیم که جامعه را با قانون عادی نمیتوان اداره کرد و وضع صوری است که بر روی پیش از قانون احتیاج است و مخصوصاً که بر فراری حکومت نظامی بعد از شهریور ۲۰ در ایران سوابق خوبی ندارد و همیشه منجر یک خونریزیها و تصادفات غیر ملی شده است و تفرصه دید افکار مردم را جلب کرده است عرض کردم ممکن است خیلی مورد استثنائی داشته باشد که من به چه وجهی منصف بآن مورد استثنائی نیستم اگر چنانچه دولت قانون را بخواهد اجرا کند قوانین است که افراد را خرابه به تحریکات عمل خارجی یا بوسیله افراد خائن داخلی تحریک شده باشند تعقیب کند و دستشان را از خیانت کوتاه کند یا برای تعقیب افرادیکه بخواهند نهضت ملی را شکست بدهند یا اخلاص دیگری بخواهند بوجود بیاورند که در نتیجه بزبان ملت تمام بشود قوانین زیادی محققاً هست و آن قانون جدیدی که فعلاً درباره اش بحث نمیکنم چون مطرح نیست بنام قانون امنیت اجتماعی شاید شدید تر از حکومت نظامی باشد اگر

کسی بخواهد قهرمان باشد و در میدان مبارزه دلیری کند لازم نیست از فرق تا قدم خودش را غرق اسلحه کند کافی است که یک شجاعت و غیرت و شرف و استعدادی داشته باشد من که در این دولت چنین خصلتها را تقریباً می بینم فکر میکنم خودش را با قانون امنیت اجتماعی که مسلح کرده دیگر حکومت نظامی موردی ندارد و البته اینجا نمی تواند این عرضم دلالت تضمینی داشته باشد که من با قانون امنیت اجتماعی موافقم راه حکومت زور گفتن و بمردم چیرگی نشان دادن نیست مخصوصاً فراموش نکرده ایم چند ماه پیش همین مردم بودند که قانون را در جای خودش مستقر گردانیدند و همین مردمی بودند که قوای انتظامی را در شهر کنار کشیدند و شهر را در آن موقع بجرانی خود مردم اداره کردند (کریمی) - این اخلاصگران آنها نیستند (اخلاصگران که در یکی دو ماه بوجود نیامده اند این یک مشکلی است که در این مملکت باید روزی حل شود اگر مردم عدم رضایتی دارند اگر قوانین درباره آنها اجرا نشده است اگر خرابی هائی است که آقایان گاه و بیگاه اینجا مطرح میفرمائید آخر اخلاصگران گفتن و اشخاص را بصورت اخلاصگر و متشنج بملک نشان دادن صلاح مملکت نیست (ناظر زاده) - اگر اجنبی بودند ؟ (اجنبی بودن قانونی دارد مگر حکومت نظامی تا کتون برای آن اخلاصگران اعمال شده کسانی بوده اند که اینجا از حکومت نظامی بد گفته اند و شدت انتقاد کرده اند یک موضوع نمیتواند هم خوب باشد و هم بد بنده از نظر اصول عرض میکنم بنده از این جهت و از نظر امنیت عمومی معتقدم و میخواهم که در این مملکت قانون حکومت کند مخصوصاً دولتیکه مورد اعتماد ملت است ما از شما حمایت میکنیم احتیاج باین طرز عمل و زور گفتن ندارد حکومت نظامی هیچکس نمیتواند یک ویدی حد فسه خوبست و مطلوب حتماً معایبی دارد که بآن تن در نمی دهد و فقط در مواردی بر فرار میشود که مواقع استثنائی است البته برای حفظ مصلحت کلی مملکت به عیبی هم تن در نمی دهند آن هم بناچار و من گمان میکنم که این حکومت آنقدر قدرت قانونی دارد که اگر یک چیز های استثنائی هم پیدا بشود باین قوانین دست نزنند و البته باز عرض میکنم من خودم هم معتقدم در مواقع خیلی استثنائی (حالا موردش را نمی توانم توضیح بدهم) ممکن است ایشان برای تحقق حق از زور کمک بگیرند یعنی فقط زور موقتی مقدس است که بشنیدان حق و عدالت باشد اگر چنین چیزی است و چنین دلائلی است که بحث دیگری هست

نایب رئیس - آقای وزیر امور خارجه بفرمائید

وزیر امور خارجه - اینکه بنده

جواب عرض می کنم و توضیحاتی عرض میکنم نه بجهت جواب بیانات حضرتعالی است آقای خلخالی بلکه از نظر روشن شدن وضعیت و اینکه چه راهمانطوریکه خود جنابعالی فرمودید دولت معتقد به حکومت نظامی شده است همانطوریکه آقایان می دانند این لایحه ای که الان مطرح است باینصورت آقای دکتر مصدق در قفای ایشان در مجلس پیشنهاد کردند و مجلس شورای ملی موافقت کرد که باینصورت حکومت نظامی ببا اجازه مجلس شورای ملی باشد بنده می خواهم توضیحاً عرض کنم اگر حکومت نظامی و قانون حکومت نظامی یک روزی ممکن است مفید باشد برای مملکت ایران روزش امروز است (صحیح است) برای اینکه رجال صدمه مشروطه که قانون حکومت نظامی را گذرانند آنها هم روزیکه دیدند مملکت از لحاظ امنیت داخلی و از لحاظ امنیت خارجی و اصول حکومت مشروطه در خطر است آمدند به حکومت نظامی متوسل شدند امروز آقا اگر ما معتقد باشیم باینکه سیاست خارجی می خواهد با تحریکاتی ملت ایران را بزانو در بیاورد و مسلم بدانید که باید جلوی این تحریکات را گرفت صحیح فرمودید که عده شان کم است اما این عده کم را اگر مجال اخلاصگری بهشان دادید امنیت را از مردم صلح طلب از مردمی که طالب آرامش هستند سلب میکنید و مثل اینکه نماینده محترم توجه فرموده اند که چندی پیش باینکه این مقررات بود مع الوصف بسیاری از مردم و نوامیس عمومی از خیابانهای شهر نمی توانستند عبور کنند مسئله امنیت آقا اولین وظیفه دولت است و نمایندگان محترم می کنند هستند باید مملکت باقی بماند در مقابل سیاست خارجی و تحریکات داخلی بایستی که دولت را همیشه تقویت بفرمائید که این اولین وظیفه اش را انجام بدهد و اگر غیر از این باشد دولت فلسفه وجودی ندارد که امنیت را در مملکت مستقر کند ملازمه حکومت نظامی در مواقع استثنائی و فوق العاده است و کبست که باور کنند که امروز مواقع استثنائی و فوق العاده نیست اگر تاریخ ایران مواقع استثنائی و فوق العاده را در چند مورد نشان بدهد یکی از مهمترین مواقعش وضع امروز ما است (صحیح است) و بنده خوشوقت هستم که آقایان ملاحظه فرموده اند درست است که دولت از سر تا پا همانطوریکه فرمودید فرق اسلحه است ولی هیچوقت این اسلحه را بر علیه کسی بر علیه بی گناهی بر علیه مردم بکار نبرده است (خلخالی) - دستگاه فاسد سوء استفاده می کنند (اگر حکومت های نظامی قبل بکار می بردند امروز همکس این است امروز حکومت نظامی برای حفظ ملت ایران است امروز اگر ملاحظه می فرمائید در نقاط نفت خیز یاد در پایتخت حکومت نظامی است برای این است که منافع ملت ایران حفظ شود و بنده باید عرض کنم که این اولین و نه ایست که حکومت نظامی یعنی و مفهوم

خودش در مملکت اجرا شده است بنابراین بنده از آقایان نمایندگان محترم استدعا میکنم باین مسئله که تمام توجه را بفرمایند و بدانند که کوچکترین سوء استفاده ای از هیچیک از مقررات نخواهد شد مقرراتی اگر وجود دارد برای اینست که اخلاصگری فرصت پیدا نکند امروز آقا وضعیت مملکت ما یک وضعیت عادی نیست امروز مملکت دیگری که هیچیک از مشکلات مملکت ما را ندارد در یک وضعیتهای استثنائی قوانین استثنائی و مقررات استثنائی دارند ما در یک وضعیت هستیم که خود جنابعالی آقای خلخالی توجه دارید که این مملکت گرفتار طوفان و حوادث است و این طوفان حوادث را فقط میتواند وحدت و اتفاق نظر و همکاری (صحیح است) و اجرای کامل قوانین بر طرف سازد (خلخالی) - عرض کردم دستهای فاسد سوء استفاده میکنند (عرض کنم که این مورد را اجازه بفرمائید عرض کنم فواصل قبل از جنایت است اگر یک موردش را بنده از آقایان محترم استدعا میکنم در هر یک از مواردش که ملاحظه میفرمائید سوء استفاده از مقررات میشود باینکه نامی را صدمه میزنند و ادیت میکنند بفرمائید با کمال میل دولت حاضر است رسیدگی بکند و تعقیب بکند و هیچ وقت میل ندارد کوچکترین بی عدالتی در باره یکی از افراد مملکت بشود احسن (خلخالی) - نظر بنده هم همین است

نایب رئیس - آقای حائری زاده

احقر - بنده آقا موافق بودم

حائری زاده - من هم موافقم

نایب رئیس - شما بعد از آقای حائری زاده

احقر - بنده قبلاً امضاء کرده ام

حائری زاده - حکومت نظامی در مملکت ما تقریباً مثل امراض بومی کم کم اهل شده حکومت نظامی برای یک موقع استثنائی و خطر است ولی من نمیدانم چطور شده که کم کم بومی شده است اگر قوانین موجود را دستکاه ما اجرا بکنند هیچ احتیاجی به حکومت نظامی نیست ولی معروف است در جهنم عذابهایی است که مردم بارفاشیه پناه میبرند بنده هم به حکومت نظامی خواستم پناه بیاورم موافق مشروطه شدم حکومت نظامی مطالبش خیلی زیاد است بسوء ظن میروند اشخاص را بگیرند توقیف میکنند یا مطابح را شنیدم که میفرستند آنجا که هیچ روزنامه ای چاپ نکنند هنوز روزنامه چاپ نشده توقیفش میکنند حالا ممکن است بعد لازم باشد بعضی را توقیف کنند من مخالف نیستم ولی تمام اینها وقتی حکومت نظامی رفت مردم راحت میشوند این قانون امنیت اجتماعی که میدانم بقدری وسیع است که آن قاضی آن رئیس اجازه همبسته خواست یک کسی را طرد بکنند این بانه نیست و ناپود بشود خودش و فامیلش و اثرانش هم تا

چندین سال باقی اندک من چون قانون را در اجتماع و دید بنام حکومت نظامی آوردم و شدم موافق مشروط من در اطراف صفات حمیده قانون امنیت اجتماعی صحبت نمیکنم چون آقای دکتر بقائی رفیق ما چند روز پیش در اوصاف حمیده آن بیاناتی فرمودند که محتاج نیست دیگر من در این باره صحبت نکنم همچنین قانون جافو کسی که در اوایل بیست و بیست و یک آنوقتها بود یک قانون تشدید مجازاتی گذشت که اشخاصی که خیانت کردند جیب بری کردند تشدید مجازاتی برای آنها فائل شدند و این را از محکمه خارج کردند و گفتند شورانی درست بکنند در هر شهرستانی و وسیله تبعید را آنها فتوی بدهند و اجرا بشود امنیت اجتماعی را اسم دیگری رویش گذارند و آن در زمانی بود که آقای سروری وزیر دادگستری بودند و از خدمات خودشان به حساب می آوردند و میگفتند که من جلو جافو کشی و هرج و مرج را باین وسیله گرفته ام (وزیر کشور - وزیر کشور بودند) آن قانون کارش بجائی رسید که در موقع انتخابات در هر شهرستانی کمسیون می کردند تبیب مخالف را میکردند و تبعید میکردند و اسمش را می گذاشتند جافو کش اسمش را می گذاشتند جیب بر هر چه میباشان بود این قانون حمل جافو وقتی که من مطالعه کردم دیدم خیلی شدیدتر از آنست که آقای سروری درست کرده بود و معانی بیگانه و بدبخت بوسیله آن قانون در رنج و عذاب افتاده بودند یک اشکال دیگری در کارها هست که من بیاد یکی از خلفای بنی امیه افتادم حالا نمیدانم معاویه بود یزید بود بابکی دیگر بود که خلیفه شد چند روزی سی و چهار روزی بیشتر بود و رفت استعفا کرد دوزخ را گرفتند که چرا استعفا کردی گفت من دیدم نمی توانم اجرای عدالت و قانون اسلام را بکنم

نیت شیخین را عمل بکنم باین جهت استعفا کردم (احمد فرامرزی - معاویه ابن یزید بود) معاویه ابن یزید بود گفتند چه مانعی داشت تو خلیفه باشی و آن کار را بکنی گفت آیا باز جای دوره یزید و معاویه میشود نیت شیخین را اجرا کرد؟ اما رجال تربیت شده این عصر که فاضی مجری دستکاه همانست منتهی شما بیشتر یک چاق بدستش داده بودید امروز مسلسل دستش داده این قوانین حکم اسلحه است که بدست مأمور داده میشود بیشتر دایره اسلحه شان کوتاهتر بود حالا دایره اش خیلی وسیعتر شده است بمب انمی بدست آنها داده اند مأمورین عرض نشده اند همان بزرگوارها و همان مأمورین عالی مقام هستند من دیروز از جلو شهربانی میگذشتم دیدم یکی دو نفر از رفقای مد که در زمان کابینه ساعد که مادر مجلس بودیم آنها هم در مجلس بودند بجرم شرکت در انتخابات آمد بودند در مجلس دیدم آنها هم میبولیدند گفتم چه کار دارید؟ گفتند چند تا رفقای ما را گرفته اند ما مرغی هستیم که هم در عزا و هم در عروسی هر دو جا سرمان زامیبرند اگر دولت فکری برای این دو قانون کتیب میکند من باین قانون حکومت نظامی چند ماه دیگر هم موافق هستم والا با اینطریق که بی انصافی است و عملش هم بلی مشکل است (ملک مدنی - او جافو کشها را گرفت و فرستاد بندر عباس، قانون بعد از سروری گذشت) قانون قبل از آن گذشت؟ بالاخره یک چنین قانونی بود یکروز سروری میگفت ما با این قانون دست اشرار را کوتاه کردیم البته اگر دست مجری خوب باشد و خوب اجرا بکنند دست اشرار کوتاه می شود ولی دست اشرار بدهند آنوقت معلوم است چطور اجرا میشود

نایب رئیس - پیشنهادی رسیده فرائت میشود

(شرح زیر فرائت گردید)
 اینجناب پیشنهاد می نمایم بعد از صحبت یکنفر مخالف و یک نفر موافق تکفایت مذاکرات رأی گرفته شود که بعد **یکنفر از نمایندگان** - هنوز یک موافق و یک مخالف صحبت نکرده

نایب رئیس - چرا آقای خلخالی و آقای حائری زاده صحبت کردند آقای که بعد **کجه** - بامذاکرانی که جناب آقای خلخالی و جناب آقای حائری زاده بعنوان مخالف و موافق فرمودند و توضیحاتی که جناب آقای وزیر امور خارجه دادند وجود حکومت نظامی قطعی و مسلم بنظر میرسد و آقایان هم که کاملاً موافق باین اصل هستند بنده برای اینکه مجلس بکارهای دیگری هم برسد پیشنهاد تکفایت مذاکرات را دادم خواستم تمنی کنم از آقایان که رأی بدهند باین پیشنهاد تا مجلس بتواند زودتر بکارهای دیگرش برسد (احسن است)

نایب رئیس - آقای اخگر مخالفند؟ (اخگر - بنه) بفرمائید

اخگر - بنده برای این باالین پیشنهاد مخالفت کردم که مطلب درست گویا مفهوم نشده و لازم است که بحقایق بیشتر توجه بشود تا معلوم بشود که بچه دلیل ما موافقت میکنیم بنده کاملاً با حکومت نظامی مخالف بودم و حالاهم مخالف هستم ولی بعد از آن که در اینجا بنده عرض کردم ما احتیاج بحکومت نظامی نداریم دیدم یک عده معدودی از یک طرف و عده معدود دیگری از طرف دیگر که در حدود ۲۰۰ نفر هم نبودند آمدند چند روز متوالی پایتخت کشور را در این موقع فوق العاده مفلش کردند بطوریکه اصلاً برای هیچکس آزادی نبود با این وضعیت البته قانون هست مجری هست مأمورین شهربانی هستند ولی اگر با آن قوانین و آن طرز میتوانستند نظم را حفظ بکنند

البته محتاج بحکومت نظامی نبودیم ولی باید توجه داشت که قوانین را برای اشخاص صالح نمینویسند اشخاص صالح کاربرد نمی کنند که کسی لازم باشد جلویشان را بگیرد ولی اگر بنا شد در یک شهری یک عده معدودی سرور وجود داشتند و خواستند نظم یک کشوری را بهم بزنند آنهم در این موقع فوق العاده البته باید بهشان اجازه داده نشود و بایستی بهمین دلیل ما قبول بکنیم که حکومت نظامی داشته باشیم تا با کمک نظامیان و مأمورین دیگر بتوانند نظم را برقرار بکنند مردم در آسایش باشند

نایب رئیس - رأی تکفایت مذاکرات میگیریم آقایانی که موافقت قیام بفرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شده ماده واحده فرائت میشود و بعد رأی میگیریم (شرح زیر فرائت شد)

ماده واحده - بدوات اجازه داده میشود که مقررات فرمانداری نظامی رادر تهران و حومه برای مدت دو ماه دیگر از تاریخ ۵ صبح ۲۹ مهرماه ۱۳۳۱ تا ۵ صبح ۲۹ آذرماه ۱۳۳۱ تمدید نماید

نایب رئیس - آقایانی که موافقت راجع بتمدید حکومت نظامی بمدت دو ماه در تهران و حومه قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد

(۶- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه)
نایب رئیس - آقایان وزراء اینجا حاضرند برای جواب سؤالات آقایان نمایندگان (بعضی از نمایندگان - ختم جلسه) پس با اجازه آقایان جلسه را ختم می کنیم جلسه آینده روز ۳ شنبه بیستم آبان ماه خواهد بود دستور لایحه تلفن و لوايح موجود دیگر (مجلس ۵ دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی
محمد ذوالفقاری